

NYTT HÖJDSYSTEM

Under 1950- och 1960-talet har Rikets Allmänna Kartverk (RAK) utfört en andra precisionsavvägning av Sverige. Den föregående hänför sig till åren kring sekelskiftet. Skälen för att lägga ut ett nytt precisionsavvägningsnät har varit flera. Bl a återopas att det äldre systemet genom den fortgående landhöjningen kommit att med varierende belopp för olika delar av landet avvika från systemets noll-yta. Höjdfixnätet har inom vissa områden varit alltför glest utlagt. Genom åren har också ett stort antal fixpunkter gått förlorade.

Totala längden av det nya nätets avvägningslinjer är 10 350 km, varav 7 800 km avvägda längs järnväg och resten längs landsväg. Antalet fixpunkter är ca 7 400 och medelavståndet mellan på varandra följande fixar ca 1,4 km. Det nya höjdsystemets av RAK fastställda benämning är höjdsystem 1970.

Markeringarna består i regel av rostfria ståldubbar i berg, men även andra markeringar har måst tillgripas.

Det hittills använda höjdsystemet - höjdsystem 1900 - är definierat genom dess normalhöjdpunkt på Ridderholmen i Stockholm. Punktens fastställda höjd är 11,800 m över medelvattenytan år 1900.

Det nya precisionsnätets normalhöjdpunkt är belägen i närheten av Varberg (där landhöjningen är obetydlig). Huvudfixpunkten har erhållit värdet 4,234 i relation till "den nollnivå, som antogs vid utjämnningen av det europeiska avvägningsnätet, år 1960". Dess exakta definition liksom tillvägagångssättet vid uppläggningsnätet finns beskrivna i RAK meddelande nr B 12 år 1968.

Jämförelse mellan några gemensamma fixpunkters höjdvärden i det gamla och i det nya systemet illustrerar skillnaden. I Helsingborg har punkten 719 M värdet 39,696 resp 39,705, i Stockholm har normalhöjdpunkten värdet 11,800 resp 12,167 och i Byske vid Skellefteå är värdet för punkt nr 2039 53,117 resp 53,884.

Precisionsavvägningsnätets höjdfixsystem är nu helt klart och erforderliga uppgifter kan rekvireras från RAK. Efter hand kommer RAK att räkna över samtliga hos verket arkiverade höjdbestämda punkter i huvud- och detaljlinjer (över 100 000 st) till det nya systemet.

På de ekonomiska och topografiska kartorna kommer vid nytryck att införas uppgifter om höjdsystem och differenser.

Det är i fortsättningen helt nödvändigt att alla höjdangivelser på ritningar o dyl förses med uppgifter om höjdsystem. Likaså är det av yttersta vikt att den, som använder höjduppgifter från ritningar och andra handlingar - t.ex vid utsättningar - gör klart för sig höjduppgifternas relation till använt höjdfixsystem.

Därvid bör observeras att det på en del orter förekommer lokala höjdfixsystem utan direkt anknytning till de ovan beskrivna.

Hittills har bac (bap) i viss omfattning haft tillgång till och kunnat lämna uppgifter om höjdfixar. I fortsättningen syns det lämpligt, att uppgifter inhämtas av bandstrikten direkt från RAK.

Beskrivning av enstaka höjdfixar kan rekvireras från Rikets Allmänna Kartverk per telefon 08/890020-161. Rekvisition av större antal beskrivningar bör ske skriftligt med punkterna eller området markerat på en karta. Adressen är t v Hässelbytorget 20, Fack, 162 10 Vällingby.